

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101579

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-12-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щерб Ігор Нусікович

2. Ihor Shcherb

Кваліфікація: 073

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8108-0281

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 073

Назва наукової спеціальності: Менеджмент

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Менеджмент

Дата захисту: 24-11-2023

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 11.051.057

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, буд. 21, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, буд. 21, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.92

Тема дисертації:

1. Модернізація системи управління економічною безпекою на основі людиноорієнтованого підходу
2. Modernization of the economic security management system based on a human-centered approach

Реферат:

1. В дисертації розглянуто методологічні основи управління економічною безпекою, визначено сутність й елементи системи економічної безпеки, обґрунтовано необхідність зміни парадигми управління внаслідок дії трансформаційних викликів сучасності, наведено принципи та інструменти системи забезпечення економічної безпеки на основі людиноорієнтованого підходу. Сформульоване авторське бачення змісту системи управління економічною безпекою організації, окреслено складові збалансованої екосистеми економічної безпеки. Визначено можливості та необхідність застосування ризик-орієнтованого підходу при виявленні важливих загроз економічній безпеці. Узагальнено зовнішні дестабілізуючі фактори глобального характеру, які посилюють загрози для економічної безпеки складних економічних систем та організацій. Обґрунтовано межі новітнього бачення системи економічної безпеки в контексті людиноорієнтованого підходу. Узагальнено тренди економічної безпеки, маркери сучасних трансформаційних процесів; категоризовано наукові погляди на безпеку згідно з людиноорієнтованим підходом, визначено вагомі ознаки його врахування в системі економічної безпеки; виокремлено ключові ризики та загрози людського

розвитку, їх позитивний і негативний вплив. Відзначено ознаки трансформації управлінської парадигми через ідентифікацію економічної безпеки особистості, створення кращого досвіду, формування нової цінності, розбудову економічної стійкості. Визначені основні принципи та сучасні інструменти, які використовуються при формуванні системи економічної безпеки з урахуванням людиноорієнтованого підходу. Розроблено фреймворк застосування інструментарію забезпечення економічної безпеки на організаційному (приватному) рівні з урахуванням впливу інших рівнів. Проведено багаторівневе оцінювання стану економічної безпеки, реалізованого з позицій інклюзивного розвитку, класифіковано ключові загрози, каталогізовано проблеми системи управління, відзначено специфічні детермінанти. Визначено основні загрози економічному розвитку на організаційному рівні, пов'язані з зовнішнім впливом. Проведено оцінку рівня критичності загроз економічній безпеці з позицій людиноорієнтованого підходу до початку та в період повномасштабної війни в Україні. Здійснено комплексний аналіз зовнішніх та внутрішніх ризиків економічної безпеки, що впливають на захищеність економічного добробуту особистості. Обґрунтовано перелік новітніх типів загроз бізнесу та організаційному (приватному) рівню; здійснено оцінку критичності виявлених ризиків у довоєнний та воєнний період. Каталогізовано проблеми системи управління економічною безпекою з позицій відповідальності державного управління та менеджменту підприємств. Проведено оцінку реалізації принципів людиноцентризму в управлінні економічною безпекою, виокремлено індикатори оцінки ризиків економічної безпеки підприємств. Розроблено парадигму модернізації та модель системи драйверів і загроз управління економічною безпекою підприємства з позицій безпеки особистості. Запропоновано розширення переліку об'єктів аналізу при оцінюванні рівня економічної безпеки підприємства через включення поведінкових моделей індивідів при плануванні заходів управління економічною безпекою. Виокремлено системоутворюючі фактори управління економічною безпекою підприємства, функції, цілі, зони збереження стійкості. Запропоновано механізм забезпечення проактивного підходу при оцінці та обробці ризиків економічної безпеки із застосуванням матриці складання профілів ризиків за рівнем критичності та ймовірності настання. Представлено стратегічні цілі трансформації економіки в напрямі сприяння економічній безпеці підприємств; обґрунтовано положення розширення сфер соціальної політики та державних послуг в межах імплементації людиноорієнтованої моделі економічної безпеки. Удосконалено бачення змісту базового соціального забезпечення, наявність якого знижує ризики економічної, фінансової та соціальної незахищеності. Доведено вплив соціальних детермінант державної, локальної та організаційної політики на економічну безпеку індивіда. Запропоновано людиноорієнтовану рамку управління економічною безпекою підприємства. Обґрунтовано теоретичні та практичні засади реалізації моделі управління економічною безпекою підприємства в умовах війни та післявоєнного відновлення. Простежено ключові ризики та втрати підприємницької діяльності, визначено сукупність управлінських дій щодо збереження та примноження конкурентоспроможності у період критичного зростання загроз та вимушеної релокації. Представлено авторський підхід до визначення впливу загроз на економічний стан та безпеку українських підприємств у воєнний та післявоєнний період. Запропоновано схему організаційно-економічного механізму управління економічною безпекою релокованих підприємств. Ключові слова: економічна безпека, управління економічною безпекою, людиноорієнтований підхід, вектори ризику, економічно безпечна поведінка, зайнятість, людиноорієнтована модель економічної безпеки, критичні загрози, стратегія.

2. The dissertation considers methodological foundations of economic security management essence and elements from the standpoint of classical and modern approaches, substantiates objective need to change management paradigm considering transformational challenges, provides principles and tools of economic security ensuring system based on a human-centered approach. Author's vision of economic security of organization is formulated, constituent elements of economic security ecosystem are outlined. Possibilities and necessity of applying risk-oriented approach to identify important threats to economic security are determined. External destabilizing factors of a global nature that increase threats to security of complex economic systems are generalized. The author also substantiates limits of the latest vision of economic security management system in the concept of a human-centered approach. Trends in economic security and markers of modern transformation processes are

generalized. Scientific views on security according to the human-centered approach are categorized and significant signs of its consideration are identified; key risks and threats to human development, their positive and negative impact are highlighted. It is noted the signs of management paradigm transformation through the identification of economic security of individual, creating a better experience, creating new value, and building economic resilience. The main principles and modern tools used in formation of the economic security system are identified, considering human-centered approach. A framework for applying the tools ensuring economic security at the organizational (private) level is developed, considering the influence of other levels. A multi-level assessment of economic security is conducted realized from the standpoint of inclusive development, key threats are classified, management system problems are cataloged, and specific determinants are noted. The author identifies main threats to economic development at the organizational level related to external influences. The level of criticality threats to economic security from the standpoint of a human-centered approach before and during a full-scale war in Ukraine. A comprehensive analysis of external and internal risks to economic security that affect the security of personal economic well-being is carried out. List of the newest types of threats to business and the organizational (private) level was substantiated; criticality of identified risks in the pre-war and war period assessed. The problems of the economic security management system are cataloged from the standpoint of responsibility of public and private levels. An assessment of human-centeredness principles implementation in the management of economic security is carried out, indicators for assessing risks of economic security of enterprises are allocated. A paradigm of modernization and a model of the system of drivers and threats of economic security management of the enterprise from the standpoint of personal security is proposed. It is proposed to expand the list of objects of analysis in assessing the level of economic security of an enterprise by including behavioral models of individuals when planning economic security management measures. The system-forming factors of economic security management, functions, goals, and zones of stability are highlighted. A mechanism for ensuring a proactive approach to assessing and processing economic security risks using a matrix for compiling risk profiles by level of criticality and probability of occurrence is proposed. The strategic goals of economic transformation in the direction of promoting organizational economic security are presented. Provisions of expanding spheres of social policy and public services within the framework of implementing a human-centered model of economic security are substantiated. Vision of the content of basic social security, which availability reduces risks of economic, financial, and social insecurity, has been improved. Influence of social determinants of state, local and private policies on the economic security of an individual is proved. A human-centered framework for managing economic security of an enterprise is also proposed. Theoretical and practical foundations for implementing a model for managing economic security of an enterprise in the context of war and post-war recovery are substantiated. The key risks and losses of entrepreneurial activity are traced, a set of management actions to preserve and increase competitiveness in the period of critical growth of threats and forced relocation is determined. The author's own approach to the impact of threats on the economic status and security of Ukrainian enterprises in the war and post-war period is presented. The scheme of organizational and economic mechanism for managing the economic security of relocated enterprises is proposed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Shcherb I., Gutsuliak N., Tomchuk O., Vronska S. Modernization of approaches to human potential management in the digital economy. Journal Economics and Finance. 2020. Vol. 8, Iss. 1. P. 80–91. [http://economics-and-finance.com/files/archive/EF_2020_1\(80-91\).pdf](http://economics-and-finance.com/files/archive/EF_2020_1(80-91).pdf)
- 2. Щерб І.Н., Шаульська Л.В. Людиноорієнтована модель безпеки в контексті попередження ризиків та конфліктів у соціальній, трудовій, підприємницькій сферах. Економіка і організація управління. 2023. №2(50). С. 43–60. <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/14133>
- 3. Щерб І. Н. Оцінка стану економічної безпеки в контексті людиноорієнтованого підходу. Бізнес Інформ. 2022. №3. С. 49–59. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-3-49-59>
- 4. Щерб І. Н., Шаульська Л. В. Управління конкурентоспроможністю та економічною безпекою релокованих підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2022. №9(255). С. 24–44. https://eco-science.net/wp-content/uploads/2022/09/09.22._topic_-Larysa-V.-Shaulska-Ihor-N.-Shcherb-24-44.pdf
- 5. Щерб І. Імплементация людиноорієнтованого підходу в систему забезпечення економічної безпеки країни. Економіка і організація управління. 2021. №3 (43). С. 204–219. <https://jeou.donnu.edu.ua/issue/view/395>
- 6. Щерб І. Ключові маркери складових економічної безпеки держави. Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України. 2020. №25. С. 56–65. <http://rarrpsu.wunu.edu.ua/index.php/rarrpsu/article/view/371>
- 7. Щерб І. Підхід до людиноорієнтованого дизайну в управлінні економічною безпекою держави. Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу, наукових працівників і здобувачів наукового ступеня за підсумками науково-дослідної роботи за період 2019–2020 рр. (квітень–травень 2021 р.). Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2021. С. 231–233. <https://jpv.s.donnu.edu.ua/article/view/10352>
- 8. Щерб І. Н. Концептуальні передумови реалізації людиноорієнтованої моделі стратегії національної безпеки України. Актуальні проблеми та перспективи розвитку соціально-трудових відносин в умовах цифрової економіки : матеріали XII наук.-практ. конференції (м. Полтава, 9–10 вересня 2021 р.) / за заг. ред. Т. А. Костишина, Л. В. Степанова. Полтава : ПУЕТ, 2021. 126 с. <http://catalog.puet.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/notices/index/262173/default#>
- 9. Щерб І. Н. Принципи людиноорієнтованого підходу до управління економічною безпекою: від держави до бізнесу. Перспективи розвитку управлінських систем у соціальній та економічній сферах України: теорія і практика: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «» (2 грудня 2021 р.). Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. С. 276–280. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/40148/1/Naumenko_M._konf2021.pdf

Наукова (науково-технічна) продукція: теоретико-методологічні та практичні підходи до модернізації управління економічною безпекою на основі застосування людиноорієнтованого підходу

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці; модернізація управління економічною безпекою

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0117U006342 0117U004138 0122U201632

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаульська Лариса Володимирівна

2. Larysa Shaulska

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7919-6733

Додаткова інформація: Scopus ID: 57206723645; Researcher ID: AAI-9677-2020

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Череп Алла Василівна
2. Alla Cherep

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5253-7481

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Жуковського, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гурочкіна Вікторія Вікторівна
2. Viktoriya Hurochkina

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прямухіна Наталія Валентинівна

2. Nataliia Priamukhina

Кваліфікація: д.е.н., доцент, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0788-7399

Додаткова інформація: ResearcherID: ACQ-4896-2022; Scopus Author Identifier: 7004519259

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, буд. 21, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савченко Марина Василівна

2. Maryna Savchenko

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9063-3551

Додаткова інформація: Google-Scholar https://scholar.google.com.ua/citations?user=_EFYgNQAAAAJ&hl;
Scopus Author ID: 57208318448; ResearcherID: AGU-8383-2022

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, буд. 21, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дороніна Ольга Анатоліївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Хаджинов Ілля Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Солобут Ольга Сергіївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна